

Labas prakses rokasgrāmata rīcībai ar atkritumiem veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vietās

Rīga, 2011

„Labas prakses rokasgrāmata rīcībai ar atkritumiem veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vietās” ietver ieteikumus praktizējošam veterinārārstam un veterinārmedicīniskās aprūpes iestādei atkritumu rašanās, šķirošanas un uzglabāšanas jautājumos, kā arī atspoguļo būtiskākās Latvijas normatīvajos aktos noteiktās prasības šajos jautājumos. Rokasgrāmatas izstrādē izmantota arī citu valstu, galvenokārt Anglijas, pieredze, rīkojoties ar veterinārmedicīniskās aprūpes vietās radītiem atkritumiem, kā arī starptautisku organizāciju (Pasaules Veselības organizācija u.c.) ieteikumi šajā jomā.

PROVIDED WITH THE SUPPORT OF THE
GLOBAL ENVIRONMENT FACILITY

NODROŠINĀTS AR
PASAULES VIDES FONDA ATBALSTU

„Labas prakses rokasgrāmata rīcībai ar atkritumiem veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vietās” izstrādāta Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības Programmas un Pasaules vides fonda globālā projekta „Labas veselības aprūpes atkritumu apsaimniekošanas prakses veicināšana, lai samazinātu vides piesārņojumu, kā arī dioksīnu un dzīvsudraba izdalīšanos” ietvaros. Šis dokuments ir aizsargāts ar autortiesībām, bet var tikt izmantots tā oriģinālā un nelabotā versijā politikas aktu argumentēšanai, informēšanas kampaņu un mācību nolūkos. Dokumenta reproducēšana un izplatīšana komerciālos nolūkos ir stingri aizliegta. Ja izplatīšanai tiek reproducētas vairāk par piecām (5) kopijām, ir jāinformē Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības Programma un Pasaules vides fonds pa e-pastu, kurš atrodams <http://www.gefmedwaste.org/contactus.php> . Ja dokumenta saturs tiek citēts vai izmantots, lietotājam jāsniedz attiecīgā atsauce uz šo dokumentu. Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības Programma un Pasaules vides fonds nealvo, ka informācija, kas iekļauta šajā dokumentā, ir pilnīga un korekta un nenes atbildību par jebkādam sekām, kas izriet no dokumenta lietošanas.

Vairāk par projektu: <http://www.gefmedwaste.org/>

Satura rādītājs

I.	Vispārīgie jautājumi	6
II.	Lietotie termini	7
III.	Vispārīgi ieteikumi rīcībai ar veterinārmedicīniskās aprūpes atkritumiem	12
IV.	Pamatprasības rīcībai ar veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vietā radītiem atkritumiem	13
V.	Praktizējoša veterinārārsta, veterinārmedicīniskās aprūpes iestādes darbinieka rīcība ar bīstamiem veterinārmedicīniskiem atkritumiem	15
	Rīcība ar citotoksiskiem un citostatiskiem farmaceitiskiem līdzekļiem	15
	Rīcība ar asiem priekšmetiem	16
	Rīcība ar infekciozajiem atkritumiem	18
	Rīcība ar ķīmiskām vielām	21
	Rīcība ar radioaktīvajiem atkritumiem	22
	Rīcība ar dzīvsudrabu saturošiem atkritumiem	22
VI.	Praktizējoša veterinārārsta, veterinārmedicīniskās aprūpes iestādes darbinieka rīcība ar blakusproduktiem	24
	Blakusproduktu savākšana, uzglabāšana un transportēšana	27
	Blakusproduktu uzskaitē	28
VII.	Praktizējoša veterinārārsta, veterinārmedicīniskās aprūpes iestādes darbinieka rīcība ar pārējiem atkritumiem, kas nav bīstami atkritumi	31
	Rīcība ar farmaceitiskiem atkritumiem	31
	Rīcība ar sadzīves atkritumiem	32
VIII.	Rīcība ar ražošanas atkritumiem	33

IX. Veterinārmedicīniskās aprūpes pakalpojums pēc izsaukuma principa. Mājas vizītes	34
X. Prasības darbībām ar videi kaitīgo preču atkritumiem	34
XI. Darba aizsardzība	35
XII. Atkritumu savākšana un uzglabāšana veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vietas teritorijā.	36
XIII. Vispārīgās prasības bīstamo atkritumu savākšanas, uzglabāšanas un transportēšanas iepakojumam	39
XIV. Atkritumu transportēšana	41
XV. Atkritumu priekšapstrāde	42
Izmantotā literatūra	45

Ievads

Rokasgrāmata izstrādāta ar mērķi uzlabot atkritumu radīšanu, atdalīšanu un uzglabāšanu veterinārārstu darba vietās, ietverot tajā būtiskākās Latvijas normatīvajos aktos noteiktās prasības. Rokasgrāmatas izstrādē izmantota arī citu valstu praktizējošos veterinārārstus apvienojošo organizāciju pieredze, rīkojoties ar atkritumiem, kā arī starptautisku organizāciju (Pasaules Veselības organizācija u.c.) ieteikumi šajos jautājumos.

Rokasgrāmatas lietošanas mērķa auditorija ir praktizējoši veterinārārsti, kā arī veterinārmedicīnas aprūpes iestāžu darbinieki.

Rokasgrāmatas pamattekstu veido prasības rīcībai ar atkritumiem, kas rodas praktizējošu veterinārārstu darbā un veterinārmedicīnas prakses vietās.

Rokasgrāmatas lietotājiem iesakām regulāri sekot izmaiņām Eiropas Savienības un valsts normatīvajos aktos, jo tie regulāri var tikt grozīti, atcelti vai pieņemti no jauna. Lietotājiem jāpārlicinās, vai rokasgrāmatā aprakstītās obligātas prasības atbilst spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

I. Vispārīgie jautājumi

Šī rokasgrāmata ietver ieteikumus rīcībai ar praktizējoša veterinārārsta profesionālo manipulāciju un veterinārmedicīniskās aprūpes iestādes (turpmāk – iestādēs) radītajiem atkritumiem.

Latvijā atkritumu apsaimniekošanas vispārējās prasības ir noteiktas Atkritumu apsaimniekošanas likumā un tam pakārtotajos Ministru kabineta noteikumos. Atsevišķas specifiskas prasības rīcībai ar veterinārmedicīniskās aprūpes vietās radītiem atkritumiem ir ietvertas:

- 1) Farmācijas likumam pakārtotajos Ministru kabineta noteikumos – nederīgās veterinārās zāles un diagnostiskumi
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā Nr.1069/2009 un Komisijas Regulā Nr.142/2011 - dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti un atvasināti produkti, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam (turpmāk – blakusprodukti)

Daļēji uz šo jomu attiecas arī Latvijas Republikas likums „Par radiācijas drošību un kodoldrošību”, Ķīmisko vielu likums, likums „Par piesārņojumu”, u.c. normatīvie akti.

Veicot darbības ar atkritumiem, praktizējošais veterinārārsts un veterinārmedicīniskās aprūpes iestāde ievēro:

- 1) normatīvos aktus atkritumu apsaimniekošanas jomā,
- 2) atsevišķu epizootiju un zoonožu, ekonomisko infekcijas slimību profilakses un apkarošanas pasākumus un noteikumus,
- 3) pašvaldību saistošos noteikumus atkritumu apsaimniekošanas jomā,
- 4) kā arī iestādes higiēnas plānā noteiktās prasības rīcībai ar iestādes radītajiem atkritumiem.

II. Lietotie termini

Normatīvajos aktos un šajā rokasgrāmatā lietotie termini:

1) Saskaņā ar Veterinārmedicīnas likumu:

praktizējošs veterinārārsts – veterinārārsts, kas ieguvis tiesības nodarboties ar veterinārmedicīnisko praksi un nodarbojas ar to;

veterinārmedicīniskā prakse – praktizējoša veterinārārsta profesionāla darbība dzīvnieku labturības veicināšanā, veselības nostiprināšanā un saglabāšanā, dzīvnieku slimību diagnostikā un profilaksē, saslimušu dzīvnieku ārstēšanā, ķirurģisku operāciju veikšanā, kā arī zāļu pagatavošanā un pārdošanā dzīvnieku aprūpei nepieciešamajā daudzumā;

veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vieta – noteiktām prasībām atbilstoša un īpaši aprīkota darba vieta, kur praktizējošais veterinārārsts veic veterinārmedicīnisko praksi;

2) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu Nr.1069/2009 un Komisijas Regulu Nr.142/2011:

dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti – ir dzīvnieku veseli ķermeņi vai to daļas, dzīvnieku izcelsmes produkti vai citi produkti, kas iegūti no dzīvniekiem, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, tostarp olšūnas, embrijus un spermu;

atvasināti produkti – ir produkti, kuri iegūti pēc viena vai vairākiem dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu apstrādes, transformēšanas vai pārstrādes posmiem;

dzīvnieks – ir jebkurš bezmugurkaulnieks vai mugurkaulnieks;

lauksaimniecības dzīvnieks – ir:

- a) jebkurš dzīvnieks, ko cilvēki tur, nobaro vai audzē, lai iegūtu pārtiku, vilnu, kažokādas, spalvas, jēlādas un ādas vai jebkādu citu no dzīvniekiem iegūtu produkciju, vai izmantotu citiem mērķiem lauksaimniecībā;
- b) zirgu dzimtas dzīvnieki;

savvaļas dzīvnieks – ir jebkurš dzīvnieks, kuru netur cilvēki;

lolojumdzīvnieks – ir jebkurš tādas sugas dzīvnieks, kuru cilvēki parasti baro un tur tādiem mērķiem, kas nav lauksaimniecība, un kuru nelieto uzturā;

ūdensdzīvnieki – ir ūdensdzīvnieki, kas definēti Direktīvas 2006/88/EK 3. panta 1. punkta e) apakšpunktā, un tie ir *Agnatha* virsklases, *Chondrichthyes* un *Osteichthyes* klases zivis, *Phylum Mollusca* divvāku moluski, *Subphylum Crustacea* vēžveidīgie;

transmisīvās sūkļveida encefalopātijas (TSE) – ir visas transmisīvās sūkļveida encefalopātijas, izņemot tās, ar ko slimo cilvēki; **īpašs riska materiāls** – ir īpašs riska materiāls ir audi, ja tie iegūti no dzīvniekiem, kuru izcelsme ir EK dalībvalstī vai trešā valstī vai kādā no tās reģioniem ar kontrolētu vai nenoteiktu GSE riska statusu:

a) attiecībā uz liellopiem:

- par 12 mēnešiem vecāku dzīvnieku galvaskausu, izņemot apakšžokli, bet ietverot smadzenes un acis, kā arī muguras smadzenes;
- par 30 mēnešiem vecāku liellopu mugurkaulu, izņemot astes skriemeļus, kakla, krūškurvja un jostas skriemeļu muguras apofīzes un šķērsapofīzes, kā arī *Cristasacralis mediana* un krusta kaula spārnu, bet ietverot dorsālo gangliju saknītes;

- visu vecumu dzīvnieku mandeles, zarnas no divpadsmitpirkstu zarnas līdz taisnajai zarnai un apzarni;
b) attiecībā uz aitām un kazām:
- par 12 mēnešiem vecāku dzīvnieku galvaskausu vai tādu dzīvnieku galvaskausu, kam smaganās ir izšķīlies pastāvīgs priekšzobs, tajā skaitā smadzenes un acis, mandeles un muguras smadzenes, un
- visu vecumu dzīvnieku liesu un likumaino zarnu.

laboratorijas reaģents – ir iesaiņots produkts, gatavs lietošanai, kas satur dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus vai atvasinātos produktus un ko ir paredzēts lietot laboratorijā kā reaģentu vai reaģentu produktu, kalibratoru vai kontroles materiālu, lietojot to vienu pašu vai kombinējot ar vielām, kuras nav dzīvnieku izcelsmes, lai konstatētu, izmērītu, izpētītu vai radītu citas vielas;

pētniecības un diagnostikas paraugi – ir dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti un atvasinātie produkti, kas paredzēti šādiem mērķiem: izpēte vai analīze progresa veicināšanai zinātnē un tehnoloģijā, saistībā ar darbībām diagnostikas, izglītības vai pētniecības jomā;

krāsu marķēšana – ir sistemātiska krāsu izmantošana, kā noteikts Komisijas regulas Nr.142/2011 VIII pielikuma II nodaļas 1. punkta c) apakšpunktā, lai norādītu informāciju, kā paredzēts šajā regulā, uz iepakojuma, trauka vai transportlīdzekļa virsmas vai tās daļas, vai uz marķējuma vai simbola, kas tam piestiprināts;

kūtsmēsli – ir lauksaimniecības dzīvnieku, izņemot saimniecībā audzētu zivju, ekskrementi un/vai urīns, kuros var būt arī pakaiši.

3) Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likumu:

atkritumi – jebkurš priekšmets vai viela, no kuras tās valdītājs atbrīvojas, ir nolēmis vai spiests atbrīvoties;

bīstamie atkritumi – atkritumi, kuriem piemīt viena vai vairākas īpašības, kas padara tos bīstamus;

sadzīves atkritumi – mājsaimniecībā, tirdzniecībā, pakalpojumu sniegšanas procesā vai citur radušies atkritumi, ja tie īpašību ziņā ir pielīdzināmi mājsaimniecībās radītajiem atkritumiem;

ražošanas atkritumi – atkritumi, kas radušies ražošanas procesā vai būvniecībā;

atkritumu radītājs – ikviena fiziskā vai juridiskā persona, kuras darbība rada atkritumus (sākotnējais atkritumu radītājs) vai kura veic atkritumu priekšapstrādi, sajaukšanu vai citas darbības, kā rezultātā mainās atkritumu sastāvs vai īpašības;

atkritumu apsaimniekotājs – komersants, arī atkritumu tirgotājs un atkritumu apsaimniekošanas starpnieks, kurš ir saņēmis attiecīgu atļauju atkritumu apsaimniekošanai šajā likumā vai normatīvajos aktos par piesārņojumu noteiktajā kārtībā;

elektriskās un elektroniskās iekārtas – iekārtas, ko darbina ar elektrisko strāvu vai elektromagnētisko lauku, un iekārtas elektriskās strāvas un elektromagnētiskā lauka ģenerēšanai, piegādei un mērīšanai, kas konstruētas izmantošanai ar spriegumu, kurš nepārsniedz 1000 voltu maiņstrāvai un 1500 voltu līdzstrāvai, un kas atbilst Ministru kabineta noteiktajām kategorijām;

elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi – elektriskās un elektroniskās iekārtas, kas uzskatāmas par atkritumiem, ieskaitot visas to sastāvdaļas, detaļu blokus un palīgmateriālus, kuri ir attiecīgās iekārtas daļa brīdī, kad iekārta kļūst par atkritumu.

Šīs rokasgrāmatas izpratnē lietotie termini:

- **atkritumu priekšapstrāde** – atkritumu īpašību mainīšana, lai ar tiem veiktu jebkuras citas pārstrādes vai reģenerācijas darbības (atkritumu pārstrādes un reģenerācijas veids R12 atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem), vai atkritumu fizikāli ķīmiska apstrāde, pēc kuras rodas savienojumi vai maisījumi, kuri tiek apglabāti (atkritumu apglabāšanas veids D9 atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem);
- **atkritumu rašanās vieta** – vieta, kur veterinārmedicīniskās aprūpes procesā rodas atkritumi;
- **atkritumu vākšanas vieta/telpa** – vieta vai telpa veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vietā, kur savāc un īslaicīgi uzglabā veterinārmedicīniskās aprūpes procesā radītos atkritumus pirms to nodošanas atkritumu apsaimniekotājam;
- **atkritumu uzglabāšanas vieta/telpa** – vieta vai telpa, kur uzglabā veterinārmedicīniskās aprūpes procesā radītos atkritumus līdz to nodošanai atkritumu apsaimniekotājam;
- **rīcība ar atkritumiem** – darbības, ko ar veterinārmedicīniskās aprūpes procesā radītajiem atkritumiem veic praktizējošais veterinārārsts, veterinārmedicīniskās aprūpes iestādes darbinieks un atkritumu apsaimniekotāji, savācot šos atkritumus, veicot to priekšapstrādi, kā arī veicot tālākas darbības ar šiem atkritumiem.

III. Vispārīgi ieteikumi rīcībai ar veterinārmedicīniskās aprūpes atkritumiem

Praktizējošs veterinārārsts vai veterinārmedicīniskās aprūpes iestāde veic pasākumus, lai mazinātu atkritumu rašanos, ievērojot nosacījumu, lai tie neapdraud cilvēku veselību vai nerada kaitējumu videi un atbilst normatīvo aktu prasībām par atkritumu apsaimniekošanu:

- pēc iespējas izmantojot ilglietojamus, atkārtoti izmantojamus vai pārstrādājamus produktus vai preces;
- šķirot atkritumus (atdalot dažādu bīstamības kategoriju atkritumus, kā arī dalīti vācot sadzīves atkritumus (atsevišķi papīru saturošus atkritumus, metālus saturošus atkritumus, plastmasas saturošus atkritumus, stiklu saturošus atkritumus));
- ieviešot labu darba praksi un videi draudzīgus produktus vai darba paņēmienus (piemēram, atsakoties no dzīvsudrabu saturošu medicīnas ierīču izmantošanas, izvēloties dabai draudzīgus tīrīšanas līdzekļus, veicot dažādas darbības tā, lai rastos pēc iespējas mazāks atkritumu apjoms, u.c.);
- nodrošinot vai veicot atkritumu (īpaši – infekciozo atkritumu) priekšapstrādi (termisku, mehānisku, ķīmisku vai citu), lai novērstu to bīstamību ar mērķi izvairīties no atkritumu dedzināšanas.

IV. Pamatprasības rīcībai ar veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vietā radītiem atkritumiem

Veicot darbības ar atkritumiem, aizliegts sajaukt sadzīves, bīstamos, ražošanas un radioaktīvos atkritumus. Aizliegts sajaukt dažāda veida bīstamos atkritumus (t. sk., aizliegts sajaukt farmaceitiskos, infekciozos atkritumus ar citiem atkritumiem).

Aizliegts atšķaidīt, sterilizēt vai veikt citas darbības ar bīstamiem atkritumiem, izņemot gadījumus, kad praktizējošais veterinārārsts vai iestāde pati nodarbojas ar atkritumu priekšapstrādi, saskaņā ar šo vadlīniju XV nodaļu.

Ja praktizējošais veterinārārsts vai iestāde veic atkritumu apsaimniekošanas darbības (savākšanu, transportēšanu, apstrādi, dedzināšanu vai citas darbības), tā atkritumu apsaimniekošanu reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos saņem atļauju atkritumu apsaimniekošanai.

Lai nodotu praktizējošā veterinārārsta vai iestādes radītos sadzīves atkritumus apsaimniekošanai, praktizējošais veterinārārsts vai iestāde noslēdz līgumu ar sadzīves atkritumu apsaimniekotāju, kurš Atkritumu apsaimniekošanas likumā noteiktajā kārtībā ir saņēmis atļauju sadzīves atkritumu apsaimniekošanai un ir noslēdzis līgumu ar pašvaldību par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.

Nododot apsaimniekošanai sadzīves atkritumus, praktizējošais veterinārārsts vai iestāde ievēro atbilstošos normatīvos aktus, pašvaldības izdotos saistošos noteikumus par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu (atkritumu dalīto vākšanu) tās

teritorijā, kā arī rīkojas saskaņā ar noslēgto līgumu ar sadzīves atkritumu apsaimniekotāju.

Lai nodotu iestādes radītos bīstamos, radioaktīvos vai ražošanas atkritumus apsaimniekošanai, iestāde slēdz līgumus ar atkritumu apsaimniekotājiem, kuri *Atkritumu apsaimniekošanas likumā* noteiktajā kārtībā ir saņēmuši atļaujas bīstamo vai ražošanas atkritumu apsaimniekošanai, vai *likumā „Par radiācijas drošību un kodoldrošību”* noteiktajā kārtībā – atļaujas radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanai.

Nododot apsaimniekošanai bīstamos, radioaktīvos vai ražošanas atkritumus, iestāde rīkojas atbilstoši attiecīgajiem normatīvajiem aktiem, kā arī līgumiem, kas noslēgti ar šo atkritumu apsaimniekotājiem.

V. Praktizējoša veterinārārsta, veterinārmedicīniskās aprūpes iestādes darbinieka rīcība ar bīstamiem veterinārmedicīniskiem atkritumiem

Rīcība ar citotoksiskiem un citostatiskiem farmaceitiskiem līdzekļiem

Atkritumu veids: Ar citotoksiskiem un citostatiskiem farmaceitiskiem līdzekļiem kontaminēti stikla trauki, mēģenes

Atbilst klasifikatora klasei 180207
Citotoksiski un citostatiski medikamenti

Rīcība: marķē ar apzīmējumu „Citotoksiskie atkritumi”, tiek ievietoti košas krāsas ūdensnecaurlaidīgos konteineros un košas krāsas asiem priekšmetiem paredzētos konteineros

***Piemērs:** citotoksiskās un citostatiskās zāles*

Atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kas padara atkritumus bīstamus, atkritumi, kas satur citotoksiskās un citostatiskās zāles, ietilpst bīstamo atkritumu

kategorijā. Šos atkritumus nodod bīstamo atkritumu apsaimniekotājam, ar kuru iestāde ir noslēgusi līgumu par šo atkritumu apsaimniekošanu un kuram ir atļauja nodarboties ar šādu atkritumu apsaimniekošanu.

Veterinārmedicīniskās aprūpes procesā ar citotoksiskiem un citostatiskiem farmaceitiskiem līdzekļiem kontaminētie klīniskie priekšmeti (tamponi, maskas, cimdi), ķirurģiskie un asie priekšmeti (adatas, skalpeļi) un dzīvnieku paklāji pieder pie šīs atkritumu grupas un ir uzskatāmi par bīstamiem.

Rīcība ar asiem priekšmetiem

Atkritumu veids: Kontaminētie asie priekšmeti

Visi ar dzīvnieku asinīm kontaminētie asie priekšmeti (adatas, zemādas adatas, daļēji vai pilnībā izjaucami skalpeļi)

Atbilst klasifikatora klasei 180202 Atkritumi, kuru savākšanai un uzglabāšanai noteiktas īpašas prasības, lai novērstu un aizkavētu infekcijas izplatīšanos

Rīcība: nekavējoties tiek ievietoti asiem priekšmetiem paredzētos marķētos konteineros vai tvertnēs

Neatkarīgi no tā, vai asie priekšmeti vai to atkritumi ir inficēti, ar tiem rīkojas kā ar bīstamiem atkritumiem.

Piemērs: speciālie konteineri aso priekšmetu savākšanai

Izlietotas šļirces adatu no šļirces drīkst atdalīt tikai tad, ja šļirces konstrukcija pieļauj vai paredz adatas atdalīšanu, vai tad, ja iestādē ir pieejama speciāla ierīce adatas atdalīšanai. Ir aizliegts uz izlietoto šļircu adatām novietot uzgaļus, izņemot gadījumu, ja uzgaļa nenovietošana uz izlietotās šļirces adatas var radīt draudus cilvēka dzīvībai un veselībai, kā arī videi.

Ir aizliegts no izlietotas šļirces (ja ražotājs to nav paredzējis) ar rokām noņemt vai nolauzt adatu, vai arī locīt adatu.

Izmantotos vienreizlietojamos asos priekšmetus un citus asos atkritumus vāc konteinerā nekavējoties pēc to izlietošanas. Konteineru izlietoto aso priekšmetu savākšanai novieto iespējami tuvu manipulācijas veikšanas vietai, neradot apdraudējumu palīgpersonālam, dzīvniekam, klientam.

Aso priekšmetu vākšanai izmanto stingru, neplīstošu, necaurduramu, ūdensnecaurļaidīgu konteineru, kurš ir marķēts atbilstoši prasībām. Konteineru, kurā savākti aso priekšmetu atkritumi, marķē ar infekciozo vielu bīstamības zīmi. To uzpilda līdz divām trešdaļām no konteinerā tilpuma, pēc tam cieši aizver un nodrošina tā nogādāšanu uz atkritumu vākšanas telpu/vietu vai atkritumu priekšapstrādes iekārtu, ja tiek veikta atkritumu priekšapstrāde. Ja aso priekšmetu vākšanai paredzētais konteiners ir caurdurts, to ievieto citā konteinerā, kurš ir marķēts atbilstoši prasībām. Speciāli aso priekšmetu

vākšanai ražoto konteineru aizpilda atbilstoši ražotāja instrukcijai.

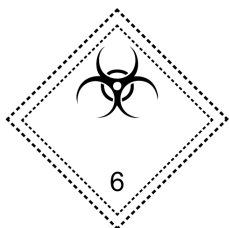
Asos priekšmetus aizliegts vākt viegli caurduramā vai saplēšamā tvertnē (piemēram, kartona kastē, maisā, stikla traukā u.c.).

Aso priekšmetu priekšapstrāde

Ja ir atbilstošas iekārtas, veic aso priekšmetu priekšapstrādi atbilstoši prasībām, kas noteiktas šīs rokasgrāmatas XV nodaļā.

Ja iestādē nav iespējams nodrošināt aso priekšmetu priekšapstrādi, tos nodod bīstamo atkritumu apsaimniekotājam.

Rīcība ar infekciozajiem atkritumiem

Atkritumu veids: Infekciozie atkritumi

Klīniskie priekšmeti (tamponi, maskas, cimdi), dzīvnieku pakļāji, kas satur potenciālu infekciozitāti (dzīvotspējīgus mikroorganismus vai to izdalītos toksīnus) un var izraisīt saslimšanu ar infekcijas slimībām cilvēkiem un dzīvniekiem

Atbilst klasifikatora klasei 180202 Atkritumi, kuru savākšanai un uzglabāšanai noteiktas īpašas prasības, lai novērstu un aizkavētu infekcijas izplatīšanos

Rīcība: tiek ievietoti šķidrumu necaurlaidīgos marķētos košas krāsas maisos, vai konteineros, ja iespējams, uz vietas pakļauti inaktivācijai (piemēram, termiskā apstrāde, ķīmiska apstrāde, u.c.)

Infekciozos atkritumus, kuri nav asi priekšmeti vai asu priekšmetu atkritumi, ievieto izturīgā, ūdensnecaurļaidīgā atšķirīgas krāsas maisā (pēc iespējas izmantojot maisu dzeltenā, sarkanā vai oranžā krāsā). Kopsavilkums par atkritumu šķirošanas plūsmām ir sniegts 1. pielikumā.

Infekciozus asus priekšmetus vai šķidrus infekciozus atkritumus ievieto ūdensnecaurļaidīgā konteinerā vai tvertnē, nodrošinot, ka atkritumi nevar izlīt vai izkrist.

Infekciozo atkritumu savākšanai paredzēto maisu vai konteineru marķē ar infekciozo vielu bīstamības zīmi.

Infekciozus atkritumus pēc to savākšanas un iepakšanas nogādā atkritumu vākšanas telpā/vietā vai uz atkritumu priekšapstrādes iekārtu.

Ja iestādē ir laboratorijas telpa vai vieta, tad mikrobioloģiskos atkritumus pirms iznešanas no laboratorijas telpas vai vietas inaktivē.

Pēc bīstamo atkritumu apsaimniekotāja pieprasījuma, ja tas paredzēts starp praktizējošo veterinārārstu vai iestādi un atkritumu apsaimniekotāju noslēgtajā līgumā, atkritumus ievieto transportēšanai paredzētos konteineros, kas atbilst prasībām par bīstamo kravu pārvadājumiem.

Praktizējošs veterinārārsts vai iestāde veic bīstamo atkritumu uzskaiti īpašā uzskaites žurnālā papīra vai elektroniskā veidā.

Uzskaites žurnālā jāiekļauj šāda informācija:

- 1) Nr.p.k.*
- 2) Datums*
- 3) Atkritumu izcelsme (tehnoloģiskais process, piegādātājs);*
- 4) Atkritumu sastāvs;*
- 5) Atkritumu nosaukums (Bīstamo atkritumu nosaukumu norāda atbilstoši tiesību aktiem par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus);*
- 6) Atkritumu klase (Bīstamo atkritumu klasi norāda atbilstoši tiesību aktiem par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus);*
- 7) Atkritumu daudzums (kg);*
- 8) Atkritumu iepakojuma veids;*
- 9) Atkritumu iepakojuma vienību skaits;*
- 10) Atkritumu atrašanās (uzglabāšanas) vieta iestādē;*
- 11) Piezīmes par atkritumu pārvadāšanu;*
- 12) Par atkritumu uzskaiti atbildīgā persona (vārds, uzvārds un paraksts)*

Infekciozo atkritumu priekšapstrāde

Ja tiek veikta atkritumu priekšapstrāde, tad atkritumu priekšapstrādes procesa rezultātā iegūtos atkritumus, ja ir novērsta to infekciozitāte, klasificē kā sadzīves atkritumus un tos apsaimnieko kā sadzīves atkritumus.

Ja netiek veikta infekciozo atkritumu priekšapstrāde, tos atbilstoši noslēgtajam līgumam nodod bīstamo atkritumu apsaimniekotājam, kurš ir saņēmis normatīvajos aktos par piesārņojumu noteiktās atļaujas A vai B kategorijas piesārņojošās darbības veikšanai.

Rīcība ar ķīmiskām vielām

Ļoti toksisks

Toksisks

Kairīgs

Korūzīvs

Kancerogēns

Sprādzienbīstams

Ļoti viegli uzliesmojošs

Viegli uzliesmojošs

Spēcīgs oksidētājs

Bīstams videi

Atkritumu veids: Ķīmiskās vielas, dezinfekcijas un deratizācijas līdzekļi, vielas klīniskā materiāla konservēšanai, fotoķīmikālijas fiksāžas un attīstīšanas šķīdumi

Atbilst bīstamajiem atkritumiem

Rīcība: marķē, ievietoto šķidrumu necaurlaidīgos konteineros, nodod apsaimniekotājam

Bīstamas ķīmiskas vielas saturošus atkritumus vāc konteinerā vai tvertnē atbilstoši atkritumu agregātvoklim, lai novērstu atkritumu radīto apdraudējumu cilvēku dzīvībai un veselībai, kā arī videi.

Bīstamas ķīmiskas vielas saturošu konteineru vai tvertni marķē atbilstoši ķīmisko vielu un ķīmisko produktu marķēšanas prasībām.

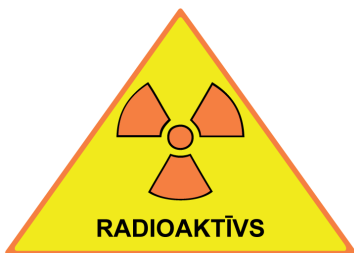
Fotorūpniecības procesu atkritumi

Fotorūpniecības procesu atkritumus (piemēram, šķīdinātājus, attīstītājus, fotofilmas, fotopapīru u.c.) savāc atsevišķi konteinerā vai tvertnē un nodod pārstrādei bīstamo atkritumu apsaimniekotājam, kas saņēmis normatīvajos aktos noteiktās atļaujas.

Fotorūpniecības procesu atkritumus, kas nesatur šķidrumus, piemēram, fotofilmas, fotoplates un fotopapīru, var vākt

kartona kastēs, ja tas ir saskaņots ar bīstamo atkritumu apsaimniekotāju.

Rīcība ar radioaktīvajiem atkritumiem

Atkritumu veids: radioaktīvie atkritumi

Atbilst bīstamajiem atkritumiem

Rīcība: marķē, nodod apsaimniekotājam

Iepakojumu marķē ar radioaktivitātes bīstamības zīmi. Turpmāk ar radioaktīvajiem atkritumiem rīkojas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām par darbībām ar radioaktīvajiem atkritumiem un tiem saistītajiem materiāliem, kā arī atbilstoši normatīvajiem aktiem par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām.

Rīcība ar dzīvsudrabu saturošiem atkritumiem

Ļoti toksisks

Toksisks

Kairīgs

Kodīgs

Karotošs

Sprādzienbīstams

Ļoti viegli uzliesmojot

Viegli uzliesmojot

Spēcīga oksidējoša

Bīstams vidi

Dzīvsudrabs, tā savākšanā izmantotie priekšmeti un materiāli ir uzskatāmi par bīstamajiem atkritumiem

- Amalgamas atkritumus apsaimnieko atbilstoši normatīvajiem aktiem par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm.
- Ja iestādē ir izlijis dzīvsudrabs, tā atlikumus savāc neplīstošā, nemetāliskā traukā, pārlej ar dzīvsudraba tvaiku slāpēšanas aģentu piemēram, kālija permanganāta šķīdumu (KMnO_4), trauku cieši aizvāko ar nemetālisko vāku un nosūta uz atkritumu vākšanas telpu kā bīstamos atkritumus. Darbiniekam, veicot šīs darbības, jālieto cimdi un respirators vai mitra marles maska. Vietu, kur bijis dzīvsudrabs, apstrādā ar dzīvsudraba tvaiku slāpēšanas aģentu (piemēram, kālija permanganāta (KMnO_4) šķīdumu vai ziepju - sodas šķīdumu). Veic visas telpas mitro uzkopšanu un vēdināšanu. Dzīvsudraba savākšanas laikā ir jāatver logs (ja tas nav vērsts uz citu iestādes telpu pusi) un dzīvsudraba savākšanā neiesaistītajām personām jālūdz atbrīvot telpu.

VI. Praktizējoša veterinārārsta, veterinārmedicīniskās aprūpes iestādes darbinieka rīcība ar blakusproduktiem

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu Nr.1069/2009 un Komisijas Regulu Nr.142/2011:

Definīcija:

dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti – ir dzīvnieku veseli ķermeņi vai to daļas, dzīvnieku izcelsmes produkti vai citi produkti, kas iegūti no dzīvniekiem, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, tostarp olšūnas, embrijus un spermu.

Blakusproduktu apsaimniekošanas optimizēšanas nolūkā tiem piešķirtas kategorijas.

1. kategorijas materiāls

- Nobeigušies lolojumdzīvnieki, zoodārza un cirka dzīvnieki vai to ķermeņa daļas;
- Nobeigušies lauksaimniecības dzīvnieki vai to ķermeņa daļas, kas satur īpašo riska materiālu;
- lauksaimniecības dzīvnieki vai to ķermeņa daļas, par kuriem pastāv aizdomas, ka tie varētu būt inficēti ar TSE, vai saslimšana ar TSE ir apstiprināta, vai dzīvnieki nokauti saistībā ar TSE apkarošanas pasākumiem;
- dzīvnieki vai to ķermeņa daļas, kurus izmanto procedūrā vai procedūrās, gadījumos, kad Pārtikas un veterinārais dienests nolemj, ka šādi dzīvnieki vai to ķermeņa daļas šīs procedūras vai procedūru rezultātā var radīt nopietnus draudus cilvēku vai citu dzīvnieku veselībai. Ar vārdu “procedūra” saprot dzīvnieka

invazīvu vai neinvazīvu izmantošanu eksperimentālam vai citam zinātniskam mērķim ar zināmu vai nezināmu iznākumu vai izglītības mērķiem, kas var dzīvniekam izraisīt sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, kurš līdzinās tam, ko izraisa adatas ievadīšana atbilstīgi labai veterinārijas praksei, vai pārsniedz to. Procedūra ietver jebkādas darbības, kuras izraisa vai var izraisīt dzīvnieka piedzimšanu vai izšķīlšanos vai jaunas ģenētiski modificētas dzīvnieku līnijas rašanos un uzturēšanu šādos apstākļos, taču neattiecas uz dzīvnieku nogalināšanu tikai tādēļ, lai izmantotu to orgānus vai audus;

- savvaļas dzīvnieki, ja pastāv aizdomas par to inficēšanos ar slimībām, ko iespējams pārnest uz cilvēkiem vai dzīvniekiem;
- pirmās kategorijas materiālu maisījumi vai nu ar otrās kategorijas materiālu vai trešās kategorijas materiālu, vai ar abu kategoriju materiāliem.

2. kategorijas materiāls

- Nobeigušies lauksaimniecības dzīvnieki vai to ķermeņa daļas;
- dzīvnieki, kas nokauti, lai kontrolētu slimības uzliesmojumu;
- kūtsmēsli, gremošanas trakta saturs;
- dīglī;
- olas;
- olšūnas, embriji un sperma, kas nav paredzēta reprodukcijai;
- olās nobeigušies mājputni;
- dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, kas nav pirmās kategorijas vai trešās kategorijas materiāls.

3. kategorijas materiāls

- dzīvū dzīvnieku asinis, placenta, vilna, spalvas, apmatojums, ragi, griezti nagi un svaigpiens, ja dzīvniekiem nav novēroti tādu slimību simptomi, kuras ar šo produktu iespējams pārnest uz cilvēkiem vai dzīvniekiem;
- ūdensdzīvnieki un to ķermeņa daļas, izņemot jūras zīdītājus, kuriem nav novēroti tādu slimību simptomi, kuras var pārnest uz cilvēkiem vai dzīvniekiem;
- ja nav novēroti tādu slimību simptomi, kuras ar šo materiālu iespējams pārnest uz cilvēkiem vai dzīvniekiem – inkubatora blakusprodukti, olas, olu blakusprodukti, arī olu čaumalas;
- dienu veci cāļi, kuri nokauti komerciālu apsvērumu dēļ;
- ūdens un sauszemes bezmugurkaulnieki, izņemot sugas, kurām ir patogēna iedarbība uz cilvēkiem vai dzīvniekiem;
- *Rodentia* un *Lagomorpha* kārtas dzīvnieki un to daļas, izņemot pirmās kategorijas un otrās kategorijas materiālu.

Lai nodotu veterinārmedicīniskajā darbībā radušos blakusproduktus apstrādei, pārstrādei vai likvidēšanai, praktizējošs veterinārārsts vai veterinārmedicīniskās aprūpes iestāde noslēdz līgumu ar blakusproduktu aprītē iesaistītu personu, kuras darbību Pārtikas un veterinārais dienests atzinis vai reģistrējis, atbilstoši normatīvajiem aktiem par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu aprītē iesaistīto personu reģistrācijas un atzīšanas kārtību.

Blakusproduktu savākšana, uzglabāšana un transportēšana

Rīcība ar blakusproduktiem

Praktizējošs veterinārārsts identificē veterinārmedicīniskās aprūpes prakses vietā radušos blakusproduktus tiklīdz tie rodas. Ar vārdu identifikācija saprot blakusproduktu šķirošanu pa kategorijām, turēšanu atsevišķi, marķēšanu ar krāsu marķējumu un norādot Komisijas regulā Nr.142/2011 noteikto informāciju uz iepakojuma, konteinera vai transportlīdzekļa virsmas vai virsmas daļas, vai uz tiem pievienotas etiķetes vai simbola.

1. kategorijas materiālu marķē ar melnu krāsu, skaidri norāda kategoriju „1.kategorijas materiāls” un informāciju „tikai likvidēšanai”.

<i>Piemērs: 1. kategorijas materiālu marķēšanas paraugs</i>
1.kategorijas materiāls Tikai likvidēšanai!

2. kategorijas materiālu marķē ar dzeltenu krāsu, skaidri norāda kategoriju „2.kategorijas materiāls” un informāciju „nelietot barībā”.

<i>Piemērs: 2. kategorijas materiālu marķēšanas paraugs</i>
2.kategorijas materiāls Nelietot barībā!

3. kategorijas materiālu marķē ar zaļu krāsu (zaļa krāsa ar lielu zilās krāsas piemaisījumu, lai nodrošinātu, ka tā ir viegli atšķirama no citām krāsām), skaidri norāda kategoriju „3.kategorijas materiāls” un informāciju „nelietot pārtikā”.

Piemērs: 3. kategorijas materiālu marķēšanas paraugs

**3.kategorijas materiāls
Nelietot barībā!**

Blakusproduktus jāsavāc un jāpārvadā cieši aizvērtā jaunā iepakojumā vai necaurlaidīgos noslēgtos konteineros vai transportlīdzekļos.

Transportlīdzekļi un vairākkārt izmantojami konteineri, kā arī visas vairākkārt izmantojamās aprīkojuma daļas vai ierīces, kas nonāk saskarē ar blakusproduktiem jāuztur tīrā stāvoklī. Tiem pirms lietošanas jābūt tīriem un sausiem; un tiem jābūt iztīrītiem, izmazgātiem un/vai dezinficētiem pēc katras lietošanas tiktāl, cik vajadzīgs, lai novērstu savstarpēju piesārņošanu.

Transportējot blakusproduktus no veterinārmedicīniskās aprūpes prakses vietas tos pārvieto kopā ar komercdokumentu, kura paraugs noteikts normatīvajos aktos par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu apriti (Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un pārstrādātu produktu pavaddokuments ir pievienots 2. pielikumā).

Blakusproduktu uzskaitē

Praktizējošs veterinārārsts vai iestāde veic blakusproduktu uzskaiti. Uzskaitē jābūt:

- aprakstam par dzīvnieku sugu,

- blakusproduktu daudzums,
- datums, kad materiāls paņemts no veterinārmedicīnas aprūpes prakses darba vietas telpām,
- pārvadātāja un saņēmēja nosaukums un adrese, un attiecīgi to Pārtikas un veterinārais dienests atzīšanas vai reģistrācijas numurs.

Praktizējošs veterinārārsts vai iestāde uzskates datus papīra formātā vai elektroniski uzglabā vismaz divus gadus.

Pētniecības un diagnostikas paraugi

Ja praktizējošs veterinārārsts veterinārmedicīniskās aprūpes prakses vietā izmanto pētniecības un diagnostikas paraugus, tad nodrošina visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu tādu slimību izplatīšanos, ko var pārnest uz cilvēkiem vai dzīvniekiem, jo īpaši piemērojot labu laboratorijas praksi.

Ir aizliegta jebkura pētniecības un diagnostikas paraugu izmantošana mērķiem, kas nav izpēte vai analīze progresa veicināšanai zinātnē un tehnoloģijā, saistībā ar darbībām diagnostikas, izglītības vai pētniecības jomā.

Pētniecības un diagnostikas paraugus, kā arī jebkurus no tādu paraugu izmantošanas iegūtus produktus likvidē:

- a) kā atkritumus, sadedzinot vai līdzsadedzinot. Likvidēšana sadedzinot vai līdzsadedzinot notiek tikai Pārtikas un veterinārā dienesta atzītās vai reģistrētās sadedzināšanas vai līdzsadedzināšanas iekārtās;
- b) veicot apstrādi apstākļos, kas ir vismaz līdzvērtīgi validētajai metodei tvaika autoklāviem (sterilizētāji medicīnas mērķiem – EN 285:2006 + A2:2009), un turpmāk likvidējot kā atkritumus vai notekūdeņus saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem, ja tie ir daļa no

šūnu kultūrām, laboratoriju komplektiem vai laboratoriju paraugiem;

c) sterilizējot spiediena ietekmē (regulā 142/2011 minētā 1.pārstrādes metode) un pēc pārstrādes likvidējot saskaņā ar Regulas Nr.1069/2009 nosacījumiem un prasībām.

Praktizējošs veterinārārsts, kurš rīkojas ar pētniecības un diagnostikas paraugiem, reģistrē šādu informāciju:

- apraksts un izcelsmes dzīvnieku suga;
- materiāla kategorija;
- daudzums;
- izcelsmes vieta un nosūtīšanas vieta;
- nosūtītāja vārds, uzvārds un adrese;
- likvidēšanas datums un metode.

Praktizējošs veterinārārsts uzskates datus papīra formātā vai elektroniski uzglabā vismaz divus gadus.

VII. Praktizējoša veterinārārsta, veterinārmedicīniskās aprūpes iestādes darbinieka rīcība ar pārējiem atkritumiem, kas nav bīstamie atkritumi

Veterinārmedicīniskās aprūpes darba vietās ikdienas rodas atkritumi, kuri nav bīstamie atkritumi.

Rīcība ar farmaceitiskiem atkritumiem

Atkritumu veids: Farmaceitiskie atkritumi (izņemot citotoksiskos vai citostatiskos farmaceitiskos līdzekļus): reģistrētas zāles, recepšu zāles, zāles ar beigušos derīguma termiņu, izlietotas pudeles, ārējais iepakojums

Atbilst klasifikatora klasei 180208, „Citi medikamenti, kuri neatbilst 180207 klasei”

Rīcība: izvairīties no sajaukšanas ar sadzīves atkritumiem, zāles tiek saiņotas šķidrumu necaurlaidīgā tarā, konteineros, ārējo iepakojumu iznīcina kā sadzīves atkritumus

Farmaceitiskie atkritumi, izņemot atkritumus, kas satur citotoksiskās un citostatiskās zāles, nav uzskatāmi par bīstamajiem atkritumiem, tomēr ar tiem rīkojas kā ar bīstamajiem atkritumiem.

Ar nekvalitatīvām vai nederīgām zālēm (izņemot citotoksiskās un citostatiskās zāles) rīkojas kā ar bīstamajiem atkritumiem atbilstoši normatīvajiem aktiem par zāļu iegādes, uzglabāšanas, izlietošanas, uzskaites un iznīcināšanas kārtību veterinārmedicīniskajās praksēs.

Rīcība ar sadzīves atkritumiem

Atkritumu veids: Sadzīves atkritumi

Veido sekundārais iepakojums, ietinamais, rakstāmpapīrs, kartons, dzēriena pudeles u.c.

Rīcība: nodod sadzīves atkritumu apsaimniekotājam saskaņā ar līgumu

Sadzīves atkritumus vāc atbilstoša izmēra speciāli atkritumu vākšanai paredzētā iepakojumā (kartona kastēs, tvertnēs, konteineros, vienreizlietojamās maisos). Tie ir viegli un droši aiztaisāmi.

Prasības sadzīves atkritumu vākšanas maisiem:

- maisu tilpums atbilst atkritumu vākšanas konteineru tilpumam vai maisu turētāju izmēram. Ieteicams, lai to maksimālais tilpums nepārsniegtu 100 litrus;
- sadzīves atkritumu vākšanai paredzēta maisa aizsīšanai vai aiztaisīšanai ir aizliegts izmantot metāla stieples vai metāla skavas.

Sadzīves atkritumu vākšanas maisu izpilda tā, lai būtu iespējams to aizsiet. Ieteicams atkritumu vākšanas maisu aizpildīt ne vairāk kā līdz divām trešdaļām tilpuma. Sadzīves atkritumus vāc, ievērojot pašvaldības saistošajos noteikumos un līgumā ar atkritumu apsaimniekotāju noteiktās prasības to šķirošanai.

Savāktos sadzīves atkritumus nogādā atkritumu vākšanas telpā vai uz sadzīves atkritumu konteineriem atbilstoši praktizējoša veterinārārsta vai iestādes un atkritumu apsaimniekotāja noslēgtajam līgumam par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.

Atkritumus, kuri nesatur bīstamas ķīmiskas vielas, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ķīmisko vielu un ķīmisko produktu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu, apsaimnieko kā sadzīves atkritumus.

Aerosolu konteinerus uzskata par sadzīves atkritumiem, ja tie ir pilnīgi tukši. Šos konteinerus nedrīkst dedzināt.

Ja iestādē nav pienācīgi sašķiroti atkritumi, sadzīves atkritumos var atrasties asie priekšmeti, infekciozie atkritumi vai tmldz., tādēļ, rīkojoties ar sadzīves atkritumiem, obligāti jāievēro darba aizsardzības prasības!

VIII. Rīcība ar ražošanas atkritumiem

Ja iestādē vai tās teritorijā notiek ražošanas process vai tiek veikta būvniecība, var rasties ražošanas atkritumi. Ja iestāde ir šo atkritumu radītāja, tā tos nodod ražošanas atkritumu apsaimniekotājam, ar kuru iestāde ir noslēgusi līgumu par šo atkritumu apsaimniekošanu un kuram ir atļauja nodarboties ar šādu atkritumu apsaimniekošanu, vai nogādā ražošanas atkritumus speciāli aprīkotās ražošanas atkritumu savākšanas vietās.

IX. Veterinārmedicīniskās aprūpes pakalpojums pēc izsaukuma principa. Mājas vizītes

Ja praktizējošs veterinārārsts vai veterinārmedicīniskās aprūpes iestādes darbinieks dodas vizītēs pēc izsaukuma, viņš ir atbildīgs par rīcību ar veterinārmedicīniskajās manipulācijās un procedūrās radītajiem atkritumiem.

Praktizējošs veterinārārsts strādājot pēc izsaukuma principa, izlietos materiālus šķiro: izmantotos asos priekšmetus ievieto aso priekšmetu konteinerā, bet infekciozos atkritumus – infekciozo atkritumu vākšanai paredzētā tarā, izlietoto veterināro zāļu primāro iepakojumu – ūdensnecaurlaidīgā maisā vai konteinerā, sekundāro iepakojumu – kā sadzīves atkritumus.

Praktizējošs veterinārārsts var likvidēt uz vietas dzīvnieku novietnē tādus blakusproduktus (izņemot 1. kategorijas materiālu), kas rodas, veicot ķirurģisku iejaukšanos dzīvniekiem vai/un dzīvnieku piedzimšanas laikā uz vietas dzīvnieku novietnē (piem., augļa ūdeņi, placenta).

X. Prasības darbībām ar videi kaitīgo preču atkritumiem

Videi kaitīgo preču atkritumus vāc atsevišķi no pārējiem atkritumiem atbilstoši normatīvajos aktiem atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Bateriju un akumulatoru atkritumus, kā arī elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumus un citus videi kaitīgo preču atkritumus nedrīkst ievietot sadzīves atkritumiem paredzētā tvertnē vai konteinerā.

XI. Darba aizsardzība

Praktizējošais veterinārārsts savā prakses vietā un veterinārmedicīniskās aprūpes iestādē, rīkojoties ar iestāžu atkritumiem, ievēro normatīvos aktus par darba aizsardzību.

Darbinieki, kas iestādē ir iesaistīti atkritumu vākšanā un pārvietošanā (transportēšanā), minēto darbu veikšanas laikā lieto cimdus atbilstoši normatīvajiem aktiem par higiēniskā režīma pamatprasībām iestādē. Pārvietojot bīstamos atkritumus iestādes teritorijā, lieto individuālās aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba vides riska novērtēšanas rezultātā sagatavotajiem sarakstiem.

Pārvadājot bīstamos atkritumus, jālieto darba apģērbs un apavi, ūdensnecaurļaidīgs priekšauts, darbiniekiem ir jābūt nodrošinātiem ar sejas aizsargu un respiratoru.

Darbinieku apmācības

Veterinārmedicīniskās aprūpes iestādes darbiniekiem, kas iesaistīti rīcībās ar iestādes radītajiem atkritumiem vai šo darbību organizēšanā un pārraudzīšanā, uzsākot darbu, ieteicams iepazīties ar to kārtību, kas izstrādāta iestādē un nosaka kā pareizi jārīkojas ar iestādes radītajiem atkritumiem, kā arī turpmāk vismaz vienu reizi gadā iestādei vēlams organizēt šādu darbinieku apmācību.

Apmācībā jāiekļauj informācija par:

- atkritumu apsaimniekošanas reģionālā plāna un atkritumu novēršanas valsts programmas politiku valstī un iestādē;
- reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem;
- darbinieku darbības ar iestādes radītajiem atkritumiem, iesaistīto darbinieku pienākumi un atbildība.

XII. Atkritumu savākšana un uzglabāšana veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vietas teritorijā

Atkritumus šķiro pēc iespējas tuvāk to rašanās vietai.

Ja iestādē, veicot darbības ar atkritumiem, savā starpā tiek sajaukti sadzīves un bīstamie atkritumi, visi sajauktie atkritumi ir uzskatāmi par bīstamajiem atkritumiem. Aizliegts atdalīt sajauktos atkritumus.

Ir aizliegts veikt infekciozu atkritumu šķirošanu. Ja infekciozi atkritumi ir sajaukti ar citiem atkritumu veidiem, tad visus atkritumus uzskata par infekcioziem atkritumiem.

Bīstamo atkritumu pārvietošanai iestādes teritorijā paredzēto aprīkojumu ir aizliegts lietot cita veida vielu vai priekšmetu pārvietošanai. Bīstamo atkritumu pārvietošanai paredzēto aprīkojumu mazgā un dezinficē tā, lai nodrošinātu atkritumu savākšanu un pārvietošanu tādā veidā, kas neapdraud cilvēka dzīvību un veselību, kā arī vidi.

Iestāde nodrošina atkritumu tvertņu regulāru iztukšošanu, kā arī mazgāšanu un dezinficēšanu, lai nodrošinātu atkritumu savākšanu un pārvietošanu tādā veidā, kas neapdraud cilvēka dzīvību, veselību, kā arī vidi. Atkritumi nedrīkst uzkrāties to rašanās vietā.

Atkritumu vākšanas un uzglabāšanas vieta/telpa

Veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vietā ir jāparedz atsevišķa atkritumu vākšana vieta/telpa. Veterinārmedicīniskās aprūpes iestādē ieteicams iekārtot atsevišķu atkritumu vākšanas

un uzglabāšanas telpu vai vietu. Atkritumu vākšanas telpai iestādē jābūt aizslēdzamai, bet vietai nodalītai.

Ja atkritumu vākšanas/uzglabāšanas telpā vai vietā tiek uzglabāti gan sadzīves, gan bīstamie atkritumi, nodrošina minēto atkritumu uzglabāšanu tādā veidā, lai nenotiktu atkritumu sajaukšana.

Citotoksiskos atkritumus un radioaktīvos atkritumus uzglabā atsevišķi no citiem atkritumiem.

Atkritumu vākšanas/uzglabāšanas vieta vai telpa ir:

- ar viegli tīrāmām virsmām;
- labi apgaismota;
- ar ventilāciju;
- nodrošināta pret laika apstākļu ietekmi;
- aizsargāta pret dzīvnieku (grauzēju) un cilvēku neatļautu piekļuvi.

Atkritumu vākšanas telpā ir ūdeni un piesārņojošas vielas necaurlaidīgs grīdas segums, to tīra pēc katras atkritumu izvešanas, ja nepieciešams, to dezinficējot, lai novērstu draudus cilvēku dzīvībai un veselībai, kā arī videi.

Atkritumu uzglabāšanas ilgums un temperatūra jāatbilst normatīvo aktu prasībām par atkritumu savākšanas, šķirošanas un bioloģiski noārdāmo atkritumu komplektēšanas vietām. Atbilstoši tam:

- bīstamos atkritumus, kuri ir infekciozi, uzglabā ne ilgāk kā vienu nedēļu pēc to rašanās. Ja šo atkritumu uzglabāšanai nodrošina 2–8°C temperatūru, tos uzglabā ne ilgāk kā vienu mēnesi pēc rašanās;
- bīstamos atkritumus, kuri nav infekciozi, uzglabā ne ilgāk kā trīs mēnešus pēc to rašanās.

Augstāk minētais uzglabāšanas ilgums un temperatūra nav attiecināma uz blakusproduktiem.

Bīstamo atkritumu savākšanai izmantotās tvertnes un citu vairākkārt izmantojamo iepakojumu, šo atkritumu pārvietošanai paredzēto aprīkojumu dezinficē katru dienu vai tad, ja atkritumi ir izšķakstījušies vai atkritumi nav bijuši pienācīgi iepakoti.

XIII. Vispārīgās prasības bīstamo atkritumu savākšanas, uzglabāšanas un transportēšanas iepakojumam

Praktizējošais veterinārārsts vai iestāde, slēdzot līgumu ar bīstamo atkritumu apsaimniekotāju, vienojas par praktizējošā veterinārārsta vai iestādē izmantojamo bīstamo atkritumu savākšanas un uzglabāšanas iepakojumu, tajā skaitā par etiķetes izvietošanu uz iepakojuma un etiķetes aizpildīšanu.

Risku mazināšanas nolūkā praktizējošs veterinārārsts vai iestāde:

- uz bīstamo atkritumu iepakojuma, kas ir paredzēts bīstamo atkritumu savākšanai, uzglabāšanai vai transportēšanai, nodrošina etiķetes izvietošanu atbilstoši līgumam, kas noslēgts ar bīstamo atkritumu apsaimniekotāju;
- praktizējošs veterinārārsts vai iestādes darbinieks vai bīstamo atkritumu apsaimniekotājs atbilstoši noslēgtajam līgumam nodrošina etiķetes aizpildīšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem par bīstamo atkritumu uzskaites, identifikācijas, uzglabāšanas, iepakojšanas, marķēšanas un pārvadājumu uzskaites kārtību.

Etiķetē norāda:

- 1) atkritumu nosaukumu,
- 2) izcelsmi,
- 3) atkritumos esošo ķīmisko vielu sastāvu (ja šāda informācija ir pieejama),
- 4) iepakojšanas datumu,
- 5) iepakotāju,
- 6) brīdinājuma zīmes atbilstoši prasībām, kas noteiktas normatīvajos aktos par bīstamo atkritumu uzskaites, identifikācijas, uzglabāšanas, iepakojšanas, marķēšanas

un pārvadājumu uzskaites kārtību un normatīvajos aktos par bīstamo kravu pārvadājumiem

Bīstamos atkritumus vāc un šķiro atbilstoša izmēra speciāli bīstamo atkritumu vākšanai paredzētā iepakojumā (vienreiz-lietojamā maisā, vienreiz vai atkārtoti izmantojamā tvertnē, kastē vai konteinerā), kurš ir ūdensnecaurļaidīgs, viegls un droši aiztaisāms.

Ja bīstamo atkritumu savākšanai izmanto maisu, nodrošina, ka:

- maisu tilpums atbilst atkritumu vākšanas konteineru tilpumam vai maisu turētāju izmēram;
- infekciozu atkritumu vākšanā izmanto speciāli šim nolūkam izgatavotus maisus;
- bīstamo atkritumu vākšanai paredzēta maisa aizsīšanai vai aiztaisīšanai neizmanto metāla stieples vai metāla skavas.

Vācot bīstamos atkritumus, bīstamo atkritumu vākšanai paredzēto maisu aizpilda līdz divām trešdaļām no maisa tilpuma, tad cieši aizsien vai aiztaisa un nogādā uz atkritumu vākšanas telpu vai atkritumu vākšanas vietu, vai uz atkritumu priekšapstrādes iekārtu, ja tāda ir. Ja bīstamo vai sadzīves atkritumu savākšanai paredzētais iepakojums no ārpuses ir notraipīts ar asinīm vai citiem bioloģiskiem šķidrumiem, vai izdalījumiem, to pirms pārvadāšanas ievieto otrā maisā, kuru cieši aizsien. Šajā gadījumā atkritumi, kas atrodas kopā ar aptraipīto iepakojumu, ir uzskatāmi par bīstamajiem atkritumiem neatkarīgi no satura.

Bīstamo atkritumu vākšanas maisu, tvertni, kasti vai konteineru, kas ir paredzēts bīstamo atkritumu transportēšanai,

marķē atbilstoši normatīvajiem aktiem par bīstamo kravu pārvadājumiem.

Ja bīstamo atkritumu vākšanā izmanto vairākkārtīgi izmantojamu tvertni, kasti vai konteineru, kurš nonāk saskarē ar bīstamajiem atkritumiem, nodrošina minētā iepakojuma dezinfekciju, lai novērstu draudus infekcijas slimību izplatībai, apkārtējai videi.

Praktizējošais veterinārārsts un veterinārmedicīniskās aprūpes iestāde veic radīto vai apsaimniekoto atkritumu uzskaiti un iesniedz apkopoto informāciju vides aizsardzības institūcijām, kā arī attiecīgajai pašvaldībai atbilstoši prasībām par bīstamo atkritumu uzskaites, identifikācijas, uzglabāšanas, iepakojšanas, marķēšanas un pārvadājumu uzskaites kārtību.

XIV. Atkritumu transportēšana

Bīstamos atkritumus no iestādēm transportē

- 1) iestādē, ja tas ir nepieciešams, atkritumus līdz uzglabāšanas vietai transportē ar speciāliem ratiņiem
- 2) Ārpus iestādes atkritumus transportē atbilstoši normatīvajiem aktiem par bīstamo kravu pārvadājumiem un to nodrošina apsaimniekotājs.

XV. Atkritumu priekšapstrāde

Definīcija:

- **atkritumu priekšapstrāde** – atkritumu īpašību mainīšana, lai ar tiem veiktu jebkuras citas pārstrādes vai reģenerācijas darbības (atkritumu pārstrādes un reģenerācijas veids R12 atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem), vai atkritumu fizikāli ķīmiska apstrāde, pēc kuras rodas savienojumi vai maisījumi, kuri tiek apglabāti (atkritumu apglabāšanas veids D9 atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem).

Veicot apstrādi apstākļos, kas ir vismaz līdzvērtīgi validētajai metodei tvaika autoklāviem (sterilizētāji medicīnas mērķiem – EN 285:2006 + A2:2009), un turpmāk likvidējot kā atkritumus vai notekūdeņus saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem.

Ja praktizējošam veterinārārstam vai iestādei ir atbilstošs aprīkojums atkritumu priekšapstrādes veikšanai un tā ir saņēmusi atļauju A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par piesārņojumu, iestāde veic atkritumu priekšapstrādi, lai mazinātu atkritumu bīstamību, piemēram, dezinficējot, vai mainītu atkritumu izskatu (padarītu atkritumus neatpazīstamus, piemēram, sasmalcinot).

Ja iestāde neveic atkritumu priekšapstrādi, tā atkritumus nodod vai atbilstoši noslēgtajam līgumam Atkritumu apsaimniekošanas likumā noteiktajos gadījumos nogādā atkritumu apsaimniekotājam, ar kuru noslēgts līgums atbilstoši

normatīvajiem aktiem par atkritumu apsaimniekošanu, un kuri ir saņēmuši atļaujas attiecīgo atkritumu apsaimniekošanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par piesārņojumu vai par atkritumu apsaimniekošanu.

Priekšapstrādei drīkst pieņemt tikai tādus atkritumus, kas minēti atļaujā un kurus ir tehniski iespējams un pieļaujams apstrādāt atbilstoši ražotāja nosacījumiem.

Infekciozo atkritumu priekšapstrādes procesu veic tādā veidā, lai nodrošinātu, ka atkritumu priekšapstrādes procesa rezultātā iegūtie atkritumi atbilst noteiktajām prasībām un tie nav uzskatāmi par bīstamajiem atkritumiem.

Visas atkritumu priekšapstrādes darbības drīkst veikt telpās ar labu drenāžu un ūdeni un piesārņojošas vielas necaurlaidīgu grīdas segumu.

Ja nepieciešams, pirms atkritumu priekšapstrādes nodrošina atkritumu uzglabāšanu to priekšapstrādes vietā tādā veidā, lai novērstu to savstarpēju sajaukšanos. Bīstamos atkritumus pirms to priekšapstrādes uzglabā aizvērtos izturīgos, ūdensnecaurlaidīgos konteineros.

Maisos ievietotie atkritumi nekavējoties pēc to atvešanas uz priekšapstrādes vietu jāievieto konteineros, kur tie jāglabā līdz priekšapstrādes veikšanai.

Iestāde vai atkritumu apsaimniekotājs, kas veic infekciozo atkritumu priekšapstrādi, ievēro iekārtas darbināšanas instrukcijas un nodrošina atkritumu priekšapstrādi atbilstoši minētajai darbībai izsniegtās A vai B piesārņojošās darbības atļaujas prasībām.

Iestāde vai atkritumu apsaimniekotājs, kas veic infekciozo atkritumu priekšapstrādi, nodrošina, ka vienu reizi mēnesī tiek veikta infekciozo atkritumu priekšapstrādes iekārtas darbības pārbaude, ņemot priekšapstrādes rezultātā radušos atkritumu paraugus un pārbaudot to atbilstību noteiktajām prasībām. Akreditētā laboratorijā veic paraugu sterilitātes (infekciozitātes) testus, lai pārbaudītu, vai iekārtas darbības rezultātā tiek nodrošināta atkritumu bīstamības novēršana.

Atkritumu paraugu ņemšanu un atbilstības pārbaudi veic laboratorijas, kuras ir akreditētas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC 17025: 2005 „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības” un par kurām Ekonomikas ministrija publicējusi paziņojumu laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” (turpmāk – laboratorija), vai laboratorijas un institūcijas, kam attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts kompetentās institūcijas ir izsniegušas apliecinājumu vai apstiprinājumu atbilstoši Eiropas Savienības dalībvalstīs noteiktajām normām, kurš apliecina, ka attiecīgie pētījumi ir veikti un tiek uzraudzīti atbilstoši labas laboratorijas prakses prasībām.

Izmantotā literatūra

Rokasgrāmatas izstrādei izmantotie likumdošanas akti

1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra Regulas (EK) Nr.1069/2009, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr.1774/2002 (turpmāk – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr.1069/2009);
2. Eiropas Komisijas 2011.gada 25.februāra Regulas (ES) Nr.142/2011, ar kuru īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.1069/2009, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un īsteno Padomes Direktīvu 97/78/EK attiecībā uz dažiem paraugiem un precēm, kam uz robežas neveic veterinārās pārbaudes atbilstīgi minētajai direktīvai” (turpmāk – Komisijas Regula Nr.142/2011)
3. 2011. gada 30. jūlija Eiropas Komisijas Regula (ES) Nr. 749/2011 (2011. gada 29. jūlijs), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 142/2011, ar kuru īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1069/2009, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un īsteno Padomes Direktīvu 97/78/EK attiecībā uz dažiem paraugiem un precēm, kam uz robežas neveic veterinārās pārbaudes atbilstīgi minētajai direktīvai
4. Veterinārmedicīnas likums
5. Farmācijas likums
6. Atkritumu apsaimniekošanas likums

7. 2004. gada 13.jūlija Ministru Kabineta noteikumi Nr. 599 „Prasības dzīvnieku veterinārmedicīniskās aprūpes darba vietām”
8. 2011.gada 5. aprīļa Ministru Kabineta noteikumi Nr. 258 „Kārtība, kādā veterinārmedicīniskās aprūpes iestāde un praktizējošs veterinārārsts iegādājas, uzglabā, uzskaita un izlieto zāles”
9. 2011. gada 19. aprīļa Ministru Kabineta noteikumi Nr. 302 „Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus”
10. 21.06.2011. Ministru Kabineta noteikumi Nr.484 "Bīstamo atkritumu uzskaites, identifikācijas, uzglabāšanas, iepakojšanas, marķēšanas un pārvadājumu uzskaites kārtība"
11. 21.06.2011. Ministru Kabineta noteikumi Nr.485 "Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība"
12. 01.09.2009. Ministru Kabineta noteikumi Nr.985 "Noteikumi par atkritumu savākšanas, šķirošanas un bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas vietām"

Rokasgrāmatas izstrādei izmantotās rekomendācijas:

1. British Veterinary Association (BVA): Good Practice Guide to Handling Veterinary Waste, June 2008.
2. Rokasgrāmata darbam ar veselības atkritumiem, „Lautus”, Rīga.
3. Labas prakses rokasgrāmata rīcībai ar ārstniecības iestādēs radītajiem atkritumiem, Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības Programmas un Pasaules vides fonda projekts „Labas veselības aprūpes atkritumu apsaimniekošanas prakses veicināšana, lai samazinātu vides piesārņojumu, kā arī dioksīnu un dzīvsudraba izdalīšanos”, Rīga, 2011.

Pielikumi

Rīcība ar atkritumiem veterinārmedicīniskās aprūpes prakses darba vietās

Bīstamie atkritumi**Citotoksiskie un citostatiskie
farmaceitiskie līdzekļi**

Atkritumu veids: Ar citotoksiskiem un citostatiskiem farmaceitiskiem līdzekļiem kontaminēti stikla trauki, mēģenes
Atbilst klasei 180207

Rīcība: **marķē ar apzīmējumu „Citotoksiskie atkritumi”, ievieto ūdensnecaurlaidīgos konteineros, nodod apsaimniekotājam**

Infekciozie atkritumi

Atkritumu veids: Klīniskie priekšmeti (tamponi, maskas, cimdi), dzīvnieku paklāji, kas satur potenciālu infekciozitāti (dzīvotspējīgus mikroorganismus vai to izdalītos toksīnus) un var izraisīt saslimšanu ar infekcijas slimībām cilvēkiem un dzīvniekiem

Atbilst klasei 180202

Rīcība: **marķē ar apzīmējumu „Bioloģiskā bīstamība”, ievieto šķidrumu necaurlaidīgos marķētos košas krāsas maisos, vai konteineros, ja iespējams, uz vietas pakļauti inaktivācijai (piemēram, apstrāde autoklāvā, veic ķīmisko apstrādi, u.c.).**

Ķīmiskās vielas

Atkritumu veids: Ķīmiskās vielas, dezinfekcijas un deratizācijas līdzekļi, vielas klīniskā materiāla konservēšanai, fotoķīmikālijas fiksāžas un attīstīšanas šķīdumi

Atbilst bīstamajiem atkritumiem

Rīcība: **marķē ar apzīmējumu „Ķīmiskas vielas”, ievieto šķidrumu necaurlaidīgos konteineros, nodod apsaimniekotājam**

Atkritumu veids: radioaktīvie atkritumi

Rīcība: **marķē ar apzīmējumu „Radioaktīvie atkritumi”, nodod apsaimniekotājam**

Kontaminētie asie priekšmeti

Atkritumu veids: Visi ar dzīvnieku asinīm kontaminētie asie priekšmeti (adatas, zemādas adatas, daļēji vai pilnībā izjaukami skalpeļi)

Atbilst klasei 180202

Rīcība: **marķē ar apzīmējumu „Bioloģiskā bīstamība” un „Asie priekšmeti”, nekavējoties ievieto asiem priekšmetiem paredzētos marķētos konteineros vai tvertnēs**

Dzīvsudrabs, tā savākšanā izmantotie priekšmeti un materiāli ir uzskatāmi par bīstamajiem atkritumiem.

Atkritumi**Farmaceitiskie atkritumi**

Atkritumu veids: Farmaceitiskie atkritumi (izņemot citotoksiskos vai citostatiskos farmaceitiskos līdzekļus): reģistrētas zāles, recepšu zāles, zāles ar beigušos derīguma termiņu, izlietotas pudeles, ārējais iepakojums

Atbilst klasifikatora klasei 180208, „Citi medikamenti, kuri neatbilst 180207 klasei”

Rīcība: izvairīties no sajaukšanas ar sadzīves atkritumiem, zāles tiek saiņotas šķidrumu necaurlaidīgā tarā, konteineros, ārējo iepakojumu iznīcina kā sadzīves atkritumus

Sadzīves atkritumi

Atkritumu veids: Veido sekundārais iepakojums, ietinamais, rakstāmpapīrs, kartons, dzēriena pudeles u.c.

Rīcība: nodod sadzīves atkritumu apsaimniekotājam saskaņā ar līgumu

Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un pārstrādātu produktu pavaddokuments

Nr. _____

20____gada* _____

Nosūtītājs (dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un pārstrādātu produktu īpašnieks/turētājs)
Reģistrācijas vai atzīšanas numurs Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzības objektu reģistrā

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

(nosaukums, dzīvnieku novietnes nosaukums)

(komercreģistra numurs vai reģistrācijas numurs uzņēmumu reģistrā)

_____
(adrese)

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

(fiziskas personas (uzņēmuma pārstāvja) vārds, uzvārds)

(personas kods)

Transportētājs

Reģistrācijas vai atzīšanas numurs Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzības objektu reģistrā

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

(uzņēmuma nosaukums)

(komercreģistra numurs vai reģistrācijas numurs uzņēmumu reģistrā)

(adrese, tālruņa numurs)

Transportlīdzekļa valsts reģistrācijas numurs

,

Konteinera numurs

Saņēmējs

Pārtikas un veterinārā dienesta vai citas kompetentās iestādes uzņēmēja reģistrācijas vai atzīšanas numurs

---

(uzņēmuma nosaukums)

(komercreģistra numurs vai reģistrācijas numurs uzņēmumu reģistrā)

(adrese, tālruņa numurs)

Nosūtītājs nodod transportētājam/saņēmējam šādus dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus un pārstrādātus produktus:

Nr. p.k.	Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un pārstrādātu produktu apraksts						
	Nosaukums	Kategorija**	Dzīvnieku suga***	Partijas nr./dzīvnieku identifikācijas vai novietnes reģistrācijas numurs***	Svars (kg)	Iepakojumu skaits (gab.) un veids	Identifikācija****
				LV□□□□□□□□□□□□			
				LV□□□□□□□□□□□□			
				LV□□□□□□□□□□□□			

Pilnvaroju saņēvēju nodot valsts aēentūrai „Lauksaimniecības datu centrs” dzīvnieku pasēs:

_____
 _____
 _____

_____
 (nosūtītāja paraksts)

Dzīvnieku īpašnieks/turētājs par dzīvnieku nobeigšanos ir informējis praktizējošu veterinārārstu _____, un nav ierobežojumu dzīvnieku līķu pārvadāšanai.

(vārds, uzvārds)

☐ pilnvarots veterinārārstis ir noņēmis galvas smadzeņu paraugu izmeklēšanai uz transmisīvo spongiozo encefalopātiju (TSE).

(izdara atzīmi ☒, ja paraugs no attiecīgās sugas un vecuma dzīvnieka līķa ir noņemts)

Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un pārstrādātu produktu temperatūra

Apkārtējās vides ☐

Atvēsināts ☐

Saldēts ☐

Dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti un pārstrādāti produkti apliecināti šādam nolūkam

Dzīvnieku barībai ☐ Tehniskai izmantošanai ☐ Citiem nolūkiem ☐

Datums, kurā materiāls nosūtīts***** ☐☐.☐☐ ☐☐☐☐

Nosūtītājs _____
(vārds, uzvārds)

_____
(paraksts)*

Transportētājs

_____
(vārds, uzvārds)

_____
(paraksts) *

Saņēmējs

_____
(vārds, uzvārds)

_____
(paraksts) *

Piezīmes

* Rekvizītus „20 ____gada” un „paraksts” neaizpilda, ja elektroniskais dokuments ir sagatavots atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu.”

** Aizpilda saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra Regula (EK) Nr.1069/2009, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr.1774/2002, 8., 9. un 10.panta prasībām.

*** Aizpilda par 3.kategorijas materiālu un no tā pārstrādātiem produktiem, ko paredzēts izmantot par dzīvnieku barības sastāvdaļām.

**** Aizpilda saskaņā ar Eiropas Komisijas 2011.gada 25.februāra Regula (ES) Nr.142/2011, ar kuru īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.1069/2009, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un īsteno Padomes Direktīvu 97/78/EK attiecībā uz dažiem paraugiem un precēm, kam uz robežas neveic veterinārās pārbaudes atbilstīgi minētajai direktīvai, VIII pielikuma II nodaļas prasībām.

***** Aizpilda nosūtītājs vai transportētājs.

Pavaddokumentu aizpilda nosūtītājs vai transportētājs un reģistrē tā numuru. Pavaddokumentu noformē trijos eksemplāros. Pavaddokumenta pirmais eksemplārs paliek saņēmējam, 2.eksemplārs – nosūtītājam un 3.eksemplārs – transportētājam. (Piezīme ir attiecināma tikai uz papīra formā sagatavotiem dokumentiem.)”.